

ABSOLVENTI VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE

MEZINÁRODNÍ, NÁRODNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ PERSPEKTIVA

EUROGRADUATE:

Taking European graduate research to the next level

Much is expected of higher education in addressing the challenges facing policy makers in the countries of the European Higher Education Area. Higher education institutions are expected to equip their graduates with the competencies needed to successfully enter a volatile labour market, and more importantly to maintain their employability throughout their working lives. Higher education graduates are looked on to provide a positive impulse to the European economy and society in terms of the creativity, innovation, and entrepreneurship needed to ensure economic growth, to boost the innovative capacities of societies, and to keep up with rapidly changing knowledge and technologies. Higher education should also promote engaged citizenship and democratic values, such as tolerance, openness and critical thinking, and thus contribute to higher levels of social cohesion and trust. Additionally, higher education is increasingly being called on to increase its transparency, in order to enhance young people's ability to make effective educational choices, and to promote international mobility. Such mobility is regarded as a powerful means to add to intercultural understanding, but also to expand competencies and work options of graduates, and to achieve a better allocation of highly skilled labour across the EU.

To get insight into the state of the art of higher education with respect to these challenges, in 2018 the Eurograduate Pilot Survey was launched with the intention to promote European graduate research. In the period October 2018 – February 2019 the pilot survey among graduates of two cohorts (academic year 2012/13 and academic year 2016/17) was carried out in eight European countries: Austria, Croatia, Czechia, Germany, Greece, Lithuania, Malta and Norway.

The presentation will give insight into the journey of the EUROGRADUATE pilot survey and present core results of the pilot survey in a European comparative perspective with respect to different functions of Higher Education: *Labour market outcomes, Further study and continuous learning, Social outcomes and Mobility.*

Dr. Christoph Meng is senior researcher at [the Research Centre for Education and the Labour Market \(ROA\)](#). He is in charge of different projects related to Tracer studies. He currently leads an international consortium carrying out a Pilot Tracer study in eight European countries (www.EUROGRADUATE.eu). Christoph Meng graduated (magna cum laude) in Economics from the University of Zurich in 1997. In 1998, he obtained his Masters' degree in International Economics at Maastricht University where he also obtained his PhD in 2006. His main research interests are the transition from school to work, determinants of drop-outs, the acquisition and role of competencies and gender-based wage-gaps. Christoph Meng has given several (inter)national presentations on these topics and has been invited by CEDEFOP, OECD, European Commission as well European Parliament as Expert in the field of graduate tracking, school-to-work transition and early school leavers.

Absolventi vysokých škol a trh práce

Uplatnění absolventů vysokých škol je ovlivněno množstvím společenských a individuálních vlivů a faktorů. Působí na jednotlivce, různě vymezené skupiny absolventů i na absolventy jako celek. Jen jedním z těchto vlivů je kvalita vzdělání, kterého se absolventům dostalo během jejich vysokoškolského studia. Právě tak uplatnění absolventů má různou podobu, která se odráží v různém společenském i individuálním pojetí a hodnocení jejich úspěšnosti.

Ukážeme proto, jakým způsobem se vývoj ekonomických a sociálních faktorů podílí na tom, jak se absolventi uplatňují, jak hodnotí svoji úspěšnost na pracovním trhu a jaký vliv přisuzují svému vysokoškolskému vzdělání. Pro srovnávací analýzu různých faktorů a vzorců úspěchu absolventů využijeme nejen výsledky posledního šetření Absolvent 2018, ale i předchozích šetření Reflex 2006, 2010 a 2013. Pro mezinárodní srovnání použijeme databáze European Labour Force Survey ELFS (Eurostat) a Education at a Glance (OECD).

Ing. Jan Koucký, Ph.D. je v současnosti ředitelem Střediska vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Absolvoval Národohospodářskou fakultu Vysoké školy ekonomické v Praze, na níž získal titul Ing., a doktorské studium na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy zakončil s titulem Ph.D.

Ve své akademické kariéře se dlouhodobě zabývá vysokým školstvím ve srovnávací perspektivě. Věnuje se především následujícím tématům: proměny vysokého školství v průběhu masifikace přístupu k vysokoškolskému vzdělání; vývoj kvalifikačních požadavků pracovního trhu a uplatnění absolventů vysokých škol; žebříčky, hodnocení a typologie vysokých škol a systémů vysokého školství; nerovnosti v přístupu k vysokoškolskému vzdělání; financování vysokoškolských systémů a institucí.

Ve zmíněných tématech vedl řadu národních projektů nebo české zastoupení v mezinárodních projektech (jako byly například evropské projekty *Reflex* a *Future Skill Needs in Europe*), vystupoval na mezinárodních akcích a uveřejnil řadu publikací, článků a dalších příspěvků. Je členem Eurograduate Scientific Committee, členem *EURASHE Committee for Strategic Advice* a pracoval jako zástupce ČR v *OECD Education Committee*.

Po roce 1990 byl také náměstkem tří ministrů školství (v průběhu let 1990-2011) a poradcem několika dalších. V 90. letech byl dvě volební období poslancem Parlamentu ČR a *Parliamentary Assembly of the Council of Europe* ve Štrasburku (vždy členem „školského“ výboru a některých dalších).

Přechod absolventů vysokých škol do praxe

Příspěvek se zaměřuje na přechod absolventů vysokých škol do praxe. Prezentuje výsledky šetření Absolvent 2018, které jsou spojené s pracovní činností absolventů vysokých škol v České republice z let 2013–2017 v období do jednoho roku po absolvování. Jedná se zejména o délku přechodu na trh práce, způsoby nalezení práce, změny pracovní pozice, pracovněprávní vztahy, využití vysokoškolského vzdělání, výši výdělků, časovou náročnost pracovní aktivity a místo výkonu práce. Vybrané charakteristiky jsou porovnávány v časových souvislostech na základě dat z předchozích šetření na celostátní úrovni.

Mgr. Jan Sedláček, Ph.D. od roku 2018 pracuje v CSVŠ, v.v.i. Zabývá se problematikou uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce. Je členem realizačního týmu projektů Absolvent 2018 a Eurograduate. Vystudoval Evropská studia na Fakultě mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze.

Současná práce absolventů vysokých škol

Prezentace se bude zabývat současným postavením absolventů českých vysokých škol na trhu práce. Zaměří se na situaci, kdy mají absolventi stále relativně krátce po absolvování, jejich situace na trhu práce je již však v podstatě stabilizovaná. Prezentace se bude zabývat takovými aspekty postavení na trhu práce, jako je ekonomický status, typ vykonávaného povolání, postavení v práci, míra jistoty práce, pracovní doba, odpovídající úroveň a obor práce vůči absolvovanému vzdělání, výše výdělků, míra využití znalostí a dovedností, spokojenost s prací a mobilita za prací. U vybraných aspektů bude prezentován nejen jejich současný stav, ale i vývoj v posledních 13 letech.

Mgr. Martin Zelenka se dlouhodobě zaměřuje na problematiku uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce a na problematiku nerovností v přístupu k vysokoškolskému vzdělávání. Od roku 2004 působí ve Středisku vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Vystudoval sociologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, v současnosti studuje v doktorském studiu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy obor pedagogika.

Hodnocení studia absolventy: Proč šli studovat a co jim studium přineslo?

Základem prezentace bude reflexe motivů ke studiu a zpětné hodnocení výběru studia absolventy. Na základě čeho se absolventi vysokoškolského studia rozhodovali pro daný studijní program či vysokou školu? Tento obecnější kontext bude vztažen k použitým způsobům výuky a také ke „kvalitě“ vyučujících. S jakým způsobem výuky se ve 21. století absolventi setkávali na vysoké škole nejčastěji? Jak se uplatňované způsoby liší na různých oborech studia? Jak moc nebo málo je vlastně tato oblast diferencovaná a jak odpovídá trendům moderní (vysokoškolské) pedagogiky? Součástí příspěvku bude rovněž formulace obecnějších otázek, které v souvislosti s interpretací těchto výsledků vyvstávají.

Mgr. Michaela Šmídová, Ph.D. se zaměřuje se na problematiku hodnot vysokoškoláků, klasifikaci a žebříčky hodnocení vysokých škol a sociální soudržnost české společnosti v celoevropském kontextu. Věnuje se také statistickému zpracování dat a jejich analýze. Vystudovala antropologii na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. V CSVŠ, v.v.i. působí od roku 2010, v současné době je zástupkyní ředitele. Předtím pracovala pět let jako výzkumná pracovnice CESES FSV UK.

Absolventi vysokých škol z pohledu zaměstnavatelů – abstrakt

Projekt Absolvent 2018 sledoval mimo jiné stav profesního života, kompetence a uplatnitelnost absolventů vysokých škol z pohledu zaměstnavatelů. Jejich názory mohou poskytovat zpětnou vazbu při posuzování kvality aspektů výuky na vysokých školách. Příspěvek se bude věnovat výpovědím zaměstnavatelů o stavu pracovního trhu, spokojenosti se současnou podobou vzdělávacího systému nebo preferencím, jež se projevují při výběrových řízeních s potenciálními vysokoškolsky vzdělanými zaměstnanci. Dále budou porovnány názory obou stran na existenci horizontálních a vertikálních vzdělanostních nesouladů v České republice a na úroveň kompetencí absolventů. Pozornost bude věnována též velmi často diskutované problematice propojování tradiční výuky s praxí, jež je zasazena do širšího kontextu hodnotové orientace a společenského poslání akademického vzdělávání.

Mgr. Vítězslav Lounek pracuje od roku 2019 v CSVŠ, v.v.i., ; do té doby se zabýval systémem vzdělávání pracovníků v sociálních službách ve Fondu dalšího vzdělávání, příspěvkové organizaci MPSV ČR. Věnuje se kvantitativní analýze dat a metodologii sociálních věd. Vystudoval sociální informatiku na Masarykově univerzitě a sociologii na Západočeské univerzitě v Plzni.

Koncepce sledování uplatnění absolventů Masarykovy univerzity

V příspěvku budou prezentovány dlouholeté průzkumy, kterými Masarykova univerzita oslovuje své absolventy těsně po ukončení studia a následně po dvou letech v praxi. Pozornost bude soustředěna na stěžejní témata, kterými se absolventská šetření zabývají, na hlavní zjištění a jejich vývoj v čase. Stručně bude popsáno i technické řešení a praktické aspekty realizace šetření. Uvedené průzkumy jsou na MU součástí komplexního schématu institucionálních průzkumů „od uchazeče po absolventa“, který bude rovněž představen.

Mgr. Ondřej Hofírek vystudoval sociologii na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity a poté pět let pracoval jako výzkumník na Institutu pro výzkum reprodukce a integrace společnosti, kde se zaměřoval především na problematiku migrace a imigrantské ekonomiky. Od roku 2011 je analytikem na Odboru pro strategii Rektorátu MU, kde řeší hlavně realizaci institucionálních průzkumů mezi uchazeči o studium, studenty, zaměstnanci a absolventy univerzity.

Rozvoj sledování absolventů na Univerzitě Karlově

Sledování absolventů poskytuje vysoké škole velmi cennou zpětnou vazbu k řadě aspektů její činnosti. Uplatnění po studiu či zpětné hodnocení jeho kvality patří mezi faktory, které ovlivňují na jedné straně rozhodování budoucího studenta studovat na vysoké škole nebo postoj a doporučení rodičů, pedagogů, výchovných poradců na střední škole, na straně druhé koncepci, tvorbu, uskutečňování a hodnocení studijních programů.

Univerzita Karlova od roku 2017 připravuje svůj systém sběru dat a sledování skupin osob, jak procházejí studiem na UK (zájemci o studium, studenti, absolventi). V příspěvku Univerzity Karlovy jsou shrnuty aktivity z posledních dob. Následně bude představen příklad Matematicko-fyzikální fakulty, která systematicky sleduje absolventy (vztah výuky a uplatnitelnosti na trhu práce) již od roku 2005 a připojila se k celouniverzitnímu absolventskému šetření. Získané informace Matematicko-fyzikální fakulta využívá např. jako součást náborových aktivit, pro prezentaci fakulty, získávání komerčních partnerů, navázání absolventů zpět ke škole či k nastavení soft-skills vzdělávání studentů v rámci studia.

RNDr. Věra Šťastná, Ph.D. se dlouhodobě zabývá rozvojem vysokého školství. Posledních více než deset let pracuje na rektorátu Univerzity Karlovy, v pozici vedoucí oddělení analýz a strategií. V rámci práce na hodnocení vybraných oblastí činnosti UK se zabývá šetřeními mezi absolventy Univerzity Karlovy. Má zkušenosti z národní a mezinárodní spolupráce a sítí v rámci Boloňského procesu programů Evropské unie, Rady Evropy, sítí univerzit (UNICA- Network of Universities from the Capitals of Europe, IUA- International Association of Universities, ACA- Academic Cooperation Association apod.) či mezinárodních projektů jako např. EUROSTUDENT.

RNDr. Karolina Houžvičková Šolcová se dlouhodobě věnuje kariérové poradenství a uplatnění absolventů přírodovědných oborů vysokých škol na trhu práce. Od roku 2005 působí na MFF UK, od r. 2008 je zodpovědná za činnost Kariérního poradenského centra při MFF UK a působí jako skaut pro technologický transfer. Od r. 2013 je místopředsedkyní Rady Asociace vysokoškolských poradců, podílí se na činnosti portálu www.careermarket.cz.

Ing. Barbora Joudalová, MBA působí v oblasti vysokého školství přes 20 let. Od r. 2017 je vedoucí Oddělení firemní spolupráce a kariérového poradenství při MFF UK. Zodpovídá za agendu smluvního výzkumu, technologického transferu a realizaci Partnerského programu.